

Til Miljø- og Fødevarerudvalget

København, den 3. november 2015

Sagsnr.: 2015-9800

Notat om Vækst- og naboland af miljøregulering og kontrol af primærjordbruget

Dette notat redegør for baggrunden for "Vækst- og naboland af miljøregulering og kontrol af primærjordbruget", samt rapportens væsentligste konklusioner. Notatet følger således op på Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalgs spørgsmål nr. 205 (alm. del) af 2. oktober 2015, hvor ministeren anmodes om at oversende et notat, der gennemgår de væsentligste konklusioner fra vækst- og naboland.

Baggrund

I forbindelse med forhandlingerne om Vækstplan Fødevarer blev der identificeret et behov for et bedre vidensgrundlag om miljøreguleringen og kontrollen i Danmark og en række sammenlignelige nabolande. Af Aftale om Vækstplan for Fødevarer fremgår det deraf, at der: *"iværksættes et naboland af miljøregulering og kontrol af primærjordbruget efter "følg-eller-forklar" princippet"*.

Aftaleparterne bag Vækstplan Fødevarer har lavet den nærmere afgrænsning og fokusering af Vækst- og nabolandet. De valgte EU-lande og -delstater er: Slesvig-Holsten, Niedersachsen, Nederlandene, Sverige, Frankrig og Polen. Sverige er taget med efter ønske fra det daværende Miljøministerium, selvom landet ikke indgår i aftaleteksten. I forbindelse med Vækstplan for Fødevarer blev der afsat 2 mio. kr. i 2014 til dette Vækst- og naboland.

I sammenhæng med Vækst- og naboland af miljøregulering og kontrol af primærjordbruget er der gennemført et sideløbende Vækst og naboland af krydsoverensstemmelse (KO) på miljø- og GLM-området. De to vækst- og naboland er gennemført som separate projekter, men eftersom begge projekter omfatter implementeringen af EU's miljølovgivning og de valgte delstater/lande er identiske, er der stor synergi mellem de to projekter. Cowi påbegyndte analysearbejdet i starten af september 2014.

Vækst- og nabolandets hovedkonklusioner

Sammenligningen af de forskellige elementer af kvælstof- og fosforreguleringen peger på, at den danske regulering indeholder elementer, som begrænser tildelingen af kvælstof mere direkte end nabolandene, mens nabolandene til gengæld har en regulering af fosfor som i visse tilfælde ville være mere begrænsende for husdyrbrugene end den nuværende danske regulering.

Danske Landmænd er lige så effektive som deres udenlandske kollegaer, selvom de mødes af strengere miljøkrav, når det kommer til at reducere udledningen af kvælstof. Danmark er således det eneste af de undersøgte lande, der har en generel normreduktion. I Danmark er der et generelt krav om efterafgrøder i hele landet, hvor efterafgrøder i de øvrige undersøgte

lande/delstater er målrettet specifikke områder. Danmark har som det eneste land skærpet direktivets grænse for udbringning af husdyrgødning ved at fastsætte harmonikrav for svine-, mink og fjerkræbedrifter på 1,4 DE/ha.

Landene skal alle leve op til de samme miljømålsætninger defineret af EU's direktiver rettet mod vandmiljøet. Forhold som en højere dyreintensitet i Danmark end i de øvrige lande (på nær Nederlandene), en større andel af landet i omdrift, og at Danmark har en høj næringsstofudledning til mange kystområder præget af eutrofiering, kan nødvendiggøre miljøkrav, som begrænser brugen af gødning mere end i nabolandene. Samtidigt er det vigtigt at bemærke, at nogle af de andre lande har fået domme for utilstrækkelig implementering af nitratdirektivet. En sammenligning af miljøtilstanden i landene viser, at de andre lande har udfordringer med at leve op til EU-direktivernes krav. Man kan derfor forvente, at de andre lande vil blive nødt til at introducere yderligere tiltag i forhold til kvælstof- og fosforudledningerne.

Det overordnede resultat af effektivitetsanalysen er, at danske bedrifters effektivitet ligger på niveau med bedrifterne i de undersøgte nabolande. Effektivitetsanalysen kan ikke specifikt belyse, om der er en effektivitetseffekt af forskelle i landenes kvælstof- og fosforregulering. Resultatet viser, at hvis der er en effekt, så er den ikke af en størrelse, som betyder, at de danske bedrifter er mindre effektive end bedrifterne i de undersøgte nabolande og delstater. Regnskabsanalysen peger på, at indtjeningen i alle tre driftsgrene ikke afviger markant for indtjeningen i nabolandene, men en høj gældsbyrde medfører, at de danske bedrifter ender med at have et lavere overskud end bedrifter i de undersøgte nabolande.

Bedriftsanalysen, som har omfattet scenarieberegninger af de definerede modelbedrifters økonomi under antagelse af, at nabolandenes regulering var gældende, indikerer, at de undersøgte EU-landes og tyske delstaters regulering af kvælstof ville give et lidt bedre driftsøkonomisk resultat sammenlignet med den gældende danske kvælstofregulering for danske landmænd. En anden og mere omkostningsfuld fosforregulering i flere af landene vil dog kunne forringe resultatet for nogle af dyreholdsbedrifterne. Samlet set viser bedriftsanalysen, at de danske plantebedrifter i alle de beregnede scenarier ville få en driftsøkonomisk gevinst ved at være undergivet miljøregulering i de andre lande. For dyreholdsbedrifterne illustrerer beregningerne, at der kan være bedrifter, som kun får en marginal gevinst, eller som vil lide et tab. De fleste danske dyreholdsbedrifter må forventes at ville få en større eller mindre nettogevinst ved at være undergivet regulering i de andre lande.

Forskelle mellem udkast til rapport af maj 2015 og den færdige rapport

I den færdige rapport er der nogle ændringer i forhold til det udkast, som i juni 2015 blev offentliggjort som følge af en aktindsigtsanmodning. Disse ændringer vedrører hovedsagligt bedriftsanalysen, og tabel 1 i vedlagte bilag giver en oversigt over ændringerne. Endvidere er oplysninger og datoer i andre kapitler i rapporten blevet opdateret.

Videre proces

Side 2/3

Som en del af aftalen mellem aftaleparterne oversendes Vækst- og nabotjekket til Virksomhedsforum for enklere regler, der herefter kan komme med forslag til forenkling, som regeringen er forpligtet til at svare på efter et "følg eller forklar-princip". Det bør dog understreges, at ændringer på området ikke vil kunne foretages uden hensyntagen til de miljømæssige konsekvenser.